

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Č.j. SSP/1154/2014

„BAREVNÉ KULIČKY POZNÁVÁNÍ“

Zpracováno ve spolupráci s celým týmem zaměstnanců MŠ logopedické Liberec
pod vedením Mgr. Jitky Kaftanové, vedoucí učitelky MŠ.

Dokument nabyl účinnosti ke dni 1. 9. 2017

Školní vzdělávací program je zpracován na víceleté období

Vzdělávání a výchovu dítěte předškolního věku uplatňujeme v jednom z nejdůležitějších období života člověka, kdy my učitelé mateřské školy a rodiče máme obrovskou šanci vtisknout trvale do jeho osobnosti základní hodnoty života. Období, které je počátkem celoživotního vzdělávání.

Pedagogové naší mateřské školy mají na zřeteli, že dítě musí být připraveno žít ve společnosti vlastním životem a být vychováváno v duchu míru, důstojnosti, snášenlivosti, svobody rovnosti a solidarity. Mateřská škola zabezpečuje uspokojování přirozených potřeb dítěte a všestranný rozvoj jeho osobnosti. Navazuje na výchovu dítěte v rodině a v součinnosti s ní zajišťuje rozvíjení dětských schopností a dovedností tak, aby byla respektována dětská individualita. Dítě musí být rovnocenným partnerem dospělého se všemi právy a povinnostmi, svobodou a důvěrou.

V naší mateřské škole musí být dítě v plné psychické i fyzické pohodě a domů odcházet spokojené a s novými zážitky.

1.1 Základní údaje

Název samostatného zařízení:

Základní škola a mateřská škola logopedická, Liberec, příspěvková organizace

Adresa:

**Základní škola a mateřská škola logopedická, Liberec, E. Krásnohorské 921,
460 01 Liberec**

Mateřská škola je tří třídni, příspěvková organizace s celodenní péčí a možností internátu

Provozní doba: **6.45 - 16.30 hodin**

Telefon: **482 416 447, 778536646**

E-mail: **kaftanova@ssplbc.cz**

<http://www.ssplbc.cz>

Statutárním orgánem právního subjektu je ředitel:

Mgr. Jakub Karásek

Vedoucí učitelka mateřské školy:

Mgr. Jitka Kaftanová

IC: **46748059**

MŠ je zařazena do rejstříku škol pod identifikačním číslem:

Rezortní identifikátor právního subjektu:

Zřizovatel: **Krajský úřad Libereckého kraje**

Adresa zřizovatele: U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2

IČ zřizovatele: 708 915 08

Historie školy

Škola v Liberci zahájila provoz dne 3. 10. 1955 jako Národní škola a domov pro nedoslýchavé v Liberci Starém Harcově se dvěma třídami a 25 žáky. Ředitelkou této školy se stala Božena Čmelíková, která tuto funkci zastávala po dobu jednoho roku. V roce 1956 došlo k rozšíření národní školy o jednu třídu, do funkce ředitele byl jmenován pan Ladislav Žitný. Od 1. září 1956 zastával funkci ředitele František Zahradníček, který školu řídil po dobu dvaceti let, tedy do roku 1976. Národní škola pro nedoslýchavé byla ve školním roce 1958/1959 organizována jako čtyřtřídní s pěti postupovými ročníky. Budova školy v Lesní ulici byla přidělena na počátku října v roce 1959 a Národní škola v Liberci měla již šest tříd, v Lesní ulici byly třídy IV. V. a VI. Školní rok 1960/61 byl už zahájen v nové budově v Purkyňově ulici č. 234/30, kde sídlila nejenom škola, ale i internát se 43 lůžky. V Harcově byla kapacita internátu rozšířena na 48 lůžek. Škola dostala název Osmiletá střední škola pro nedoslýchavé se sedmi třídami a jednou třídou zvláštní školy. V roce 1962/63 měla škola již pět postupných ročníků a jednu třídu s kombinovanými vadami. V roce 1976 se ředitelkou školy stala paní Věra Hořejší, v této funkci setrvala do roku 1983, jejím zástupcem byl pan Vlastimil Bartoš. Od 1. září 1983 byla novou ředitelkou školy jmenována paní Eliška Patková a její zástupkyní Jitka Pavlů. Škola měla v této době tři třídy mateřské školy, šest tříd základní školy, tři třídy pro děti se zbytky sluchu a pět tříd zvláštní školy. V roce 1986 nastoupil do funkce ředitele školy pan Miloslav Janeček a paní Jana Kubátová se stala jeho zástupkyní. Mateřská škola se z Kateřinek přestěhovala do Venušiny ulice, kde funkci ředitelky zastávala paní Věra Havlínová. Základní škola pro nedoslýchavé měla devět postupných ročníků, zvláštní škola pro nedoslýchavé čtyři třídy a základní škola se zbytky sluchu šest tříd. Dne 1. září 1989 se uskutečnilo slavnostní otevření nové školy, kterého se zúčastnilo mnoho významných hostů. V tomto školním roce navštívil školu i tehdejší ministr školství MUDr. Milan Adam, který popřál nové škole mnoho úspěchů. V té bylo otevřeno devět ročníků základní školy pro nedoslýchavé, čtyři ročníky pro žáky se zbytky sluchu a druhý, čtvrtý až devátý ročník zvláštní školy pro nedoslýchavé. Naši školu navštěvovalo celkem 146 dětí, z toho bylo na internátě ubytováno 96 žáků, 9 dětí mělo nařizeno ústavní výchovu.

V roce 2004 byla přistavena nová budova mateřské školy pro 24 dětí. Vedoucí učitelkou se stala paní Hana Hanzalová a od září roku 2011 Mgr. Kaftanová Jitka. Od 1. září 2008 nastoupila do funkce zástupce ředitele školy paní Mgr. Daniela Rygálová a vedoucí vychovatelkou v internátě a školní družině se stala paní Simona Rozkovecová. Od 1.8. 2016 se stal novým panem ředitelem škol Mgr. Jakub Karásek. Mateřskou školu navštěvují děti zpravidla od 3 do 7 let na doporučení SPC VŘ nebo SPC SP, foniatra.

1.2 Charakteristika mateřské školy

Budova naší MŠ je umístěna v areálu ZŠ a byla vystavěna roku 2004. Mateřská škola je v okrajové, klidné části Liberce, vede k ní málo frekventovaná místní komunikace. Mateřská škola je obklopena vzrostlou zelení a v blízkosti je smíšený les a areál bývalého lesního koupaliště Lidové sady. V blízkosti je také ZOO a Botanická zahrada. Dopravní dostupnost je zajištěna při hlavní silnici směr Kateřinky, Česká Chalupa, kterou zajišťuje MHD Liberec autobusem č. 18 nebo 53. Tato spojení jsou obousměrná.

Budova je dvoupodlažní, s výtahem. K budově také náleží velká zahrada. Kapacita mateřské školy je 24 dětí. Tyto děti jsou rozděleny do tří tříd. Dvě třídy, žlutá a zelená kulička se nachází v prvním podlaží a třetí třída, červená kulička, je v podlaží druhém. Zde se také nachází společná jídelna a lehárna. Jídlo je do naší budovy přiváženo spojovací chodbou z budovy kuchyně ZŠ. V přízemí budovy se nachází technické zázemí školky (kotelna) a prostory Speciálně pedagogického centra pro děti s narušenou komunikací (s vadami řeči) a pro děti se sluchovým postižením (SPC VŘ a SPC SP).

Děti jsou zpravidla přijímány ve věku 3 – 7 let. Tyto děti musí mít doporučení ze SPC VŘ, SPC SP a foniatrie. Názvy tříd jsou diferencovány podle barevností a to na Žlutou kuličku, Zelenou kuličku a Červenou kuličku. Vzdělávací činnost zabezpečuje 5 pedagogických pracovníků a 1 asistent pedagoga.

Naše mateřská škola aplikuje ve výchovně vzdělávací práci Školní vzdělávací program Barevné kuličky poznávání.

1.2.1 PLPP – Plán pedagogické podpory

PLPP sestavuje zejména pedagogický pracovník pověřený ředitelem školy nebo vedoucí učitelkou mateřské školy. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory mezi učiteli s cílem stanovení např. metod práce s dítětem, způsobů kontroly osvojení potřebných dovedností, návyků a postojů. Bude stanoven termín přípravy PLPP a paní učitelka zorganizuje společnou schůzku se zákonnými zástupci. Po dohodnuté době, čtvrtletí, se všichni zúčastnění sejdou a domluví se na dalším postupu, co se povedlo a co ne.

Vzdělávací obsah předmětů speciálně pedagogické péče přizpůsobujeme vzdělávacím možnostem a předpokladům dítěte s přiznanými podpůrnými opatřeními.

V naší mateřské škole jsou zařazeny všechny děti s nějakými přiznanými podpůrnými opatřeními. U všech dětí se zaměřujeme na rozvoj: prostorového vnímání, zrakového vnímání, sluchového vnímání, hmatového vnímání, fonemického sluchu, jemné a hrubé motoriky, grafomotoriky.

Při každodenní logopedické péči, kolektivní i individuální, dbáme na rozvoj motoriky mluvidel a jsou zařazována dechová cvičení. Při této péči jsou využívány různé pomůcky: logopedické zrcadlo, sondy, rotavibrátory, špátle, různé druhy foukadel, obrázkový materiál, různé skládky, logo kostičky, logo pexesa, bzučáky, soubory Jazyk a řeč.

Při své práci s těmito dětmi využíváme i programy jako je např. Hláskář, Maxík, VOKS, Hypoprogram. Využíváme i znakový jazyk.

1.2.2 IVP – Individuální vzdělávací plán

IVP sestavuje zejména třídní učitelka, má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje s rodiči. Práce na sestavení IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení, je-li to účelné. IVP může být zpracován i po kratší období než školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku. Při sestavování IVP vycházíme zejména z obsahu IVP stanoveného v §28 vyhlášky č. 27/2016 Sb..

1.2.3 Zabezpečení vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných

Při vzdělávání dětí v naší mateřské škole vytváříme v rámci integrovaných bloků podmínky, které stimulují vzdělávací potenciál všech dětí v různých oblastech. S ohledem na individuální možnosti dětí jsou jim v rámci pestré nabídky aktivit předkládány činnosti, které umožňují tento potenciál projevit a co v největší míře využít. Na potvrzení a identifikaci nadání, či mimořádného nadání, nečekáme a podporujeme všechny projevy a známky nadání. Těmto dětem věnujeme zvýšenou pozornost zaměřenou na to, aby se projevy nadání dětí v rozmanitých oblastech činnosti smysluplně uplatnily a s ohledem na individuální možnosti dětí dále rozvíjely. V případě, že se jedná o velmi výrazné projevy nadání, zejména v situacích vyžadujících značnou spolupráci a koordinaci s rodiči dětí, zpracováváme PLPP.

ŠVP bude každoročně vyhodnocován a podle potřeb a měnících se podmínek bude prováděna jeho aktualizace.

1.3 Bilingvální vzdělávání

Naše mateřská škola je zaměřena i na výchovu a vzdělávání dětí s těžkými vadami sluchu. Při práci s těmito dětmi je nejdůležitější používat takový způsob komunikace, který umožňuje rozvíjet komunikační kompetence a myšlení těchto dětí podobně, jako je tomu u dětí slyšících.

Ve školce vytváříme systém bilingválního (dvojjazyčného) vzdělávání upravený pro potřeby našich dětí, který se snažíme rozvíjet, a s jehož pomocí se snažíme dosahovat s ohledem na stupeň, typ a kombinací postižení dítěte dobrých výsledků. Bilingvální vzdělávání respektuje individuální možnosti a potřeby dítěte. Zajišťuje komunikační a kognitivní vývoj sluchově postiženého dítěte podobně, jako je tomu u dítěte slyšícího (rozvoj slovní zásoby, komunikační kompetence, rozvoj myšlení). Umožňuje dítěti poskytnout informace, rozvinout jeho komunikační kompetence a myšlení v rozsahu, který se blíží informacím

a komunikačním kompetencím jeho slyšících vrstevníků. Tento bilingvální systém vzdělávání je v souladu se zákonem o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob č. 384/2008 Sb. v platném znění, se školským zákonem č. 561/2004 Sb. v platném znění a se zákonem 563/2004 Sb. v platném znění a to vše i v pozdějších novelizacích.

Na počátku práce se sluchově postiženým dítětem klademe důraz na rozvoj komunikačních kompetencí dítěte, rozvoj jeho myšlení a pojmové zásoby. Malé děti si

nejméně osvojují tyto kompetence využitím komunikačních systémů neslyšících osob (znaků), názoru a didaktických materiálů. Získané komunikační kompetence může dítě i učitel následně využít při osvojování komunikačních systémů českého jazyka – mluvené i psané řeči. Ve třídě jsou děti s nejrůznějším typem a stupněm sluchového postižení často kompenzovanými sluchadly nebo kochleárním implantátem, proto při komunikaci užívá učitel vždy hlasitou mluvenou řeč, kterou doplňuje podle potřeby ostatními komunikačními systémy neslyšících vycházejícími z českého jazyka.

Významnou roli při vzdělávání sluchově postižených dětí hraje odpovídající vybavení pomůckami, obrázkovými encyklopediemi, obrázky, počítačovými programy a didaktickou technikou, která do jisté míry umožňuje kompenzaci sluchové vady.

Systémem bilingvního vzdělávání se škola snaží dětem vytvořit zázemí, které nenásilnou formou rozvíjí jejich schopnosti a zohledňuje specifika sluchového postižení. Největší význam má využití komunikačních systémů neslyšících při bilingvního vzdělávání sluchově postižených v počátečních obdobích vzdělávání, kdy tyto systémy umožňují rychlé vybudování funkční komunikace, která zajistí u sluchově postiženého dítěte rozvoj pojmové zásoby a rozvoj komunikačních kompetencí dítěte.

Cílem práce mateřské školy je vybavit každé dítě vším potřebným pro úspěšný život ve většinové slyšící společnosti a naučit dítě rozumět sobě i světu, v kterém žije.

2 VĚDĚLÁVACÍ OBLASTI

Pedagogické pracovnice mohou podle podmínek, aktuální situace, zájmu, potřeb a schopností dětí členění měnit, doplňovat, přeskupovat, aktuálně přejmenovat a podle potřeby podtémata opakovat. Plánování a realizace konkrétních vzdělávacích činností je vždy přizpůsobeno možnostem a schopnostem dětí, podle toho paní učitelka volí metody a formy práce. Nejmladší děti se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, často vyžadují opakování činností, potřebují pravidelné rituály.

Pro úspěšné vzdělávání dětí od dvou let si plně uvědomujeme specifika související s úrovní motoriky, jazykového, psychického vývoje dítěte, bereme ohled na jiné tempo rozvoje prosociálních vztahů mezi dětmi.

2.1 Integrované bloky

Integrované bloky obsahují základní členění do hlavních témat a podtémat v průběhu školního roku.

V tabulkách je tak uvedena náplň práce pro třídy:

- Zelená kulička
- Červená kulička
- Žlutá kulička

2.1.1 Integrované bloky pro třídu **Zelená kulička**

PODZIM					
ZÁŘÍ	Téma: Já a barevný svět	ŘÍJEN	Téma: Tvary a zvuky kolem nás	LISTOPAD	Téma: Podzim v lese
	Podtéma:		Podtéma:		Podtéma:
	Já a Ty		Geometrické tvary kolem nás		Volně žijící zvířata
	Já a rodina		Ovoce a zelenina		Kde jsou vlaštovky?

	Barevný svět		Domácí zvířata		Co děláme celý den
	Barevný podzim		Co nám říká semafor		Vlastnosti předmětů

ZIMA					
PROSINEC	Téma: Vánoční rozjímání	LEDEN	Téma: Zimní radovánky	ÚNOR	Téma: Rej masek
	Podtéma:		Podtéma:		Podtéma:
	Mikuláš a čert		Půjdu k zápisu		Ten dělá to a ten zas ono...
	Vánoce a tradice		Člověk a zvířátka v zimě		Viš z čeho se vyrábí?
	Myslím i na druhé - dárky		Lidské tělo		Máme tu masopust
	Vánoční prázdniny		Zimní sporty		Karneval

JARO					
BŘEZEN	Téma: Jarní nadechnutí	DUBEN	Téma: Hej, hej koleda	KVĚTEN	Téma: Pro maminku kytičku
	Podtéma:		Podtéma:		Podtéma:
	Exotická zvířata		Velikonoce		Maminka má svátek
	Pohádky – dobro a zlo		Já jsem malý koledníček		Jarní květiny

	Jaro přišlo		Kde jsi broučku?		Víš, kde žiješ?
	Jaro na dvoře		Čarodejnický rej		Řekni mi, co znáš

LÉTO		
ČERVEN	Téma:	Ahoj sluníčko!
	Podtéma:	
		Hurá máme svátek
		Léto za dveřmi
		Vše co jsme se naučili
		Těšíme se na prázdniny

2.1.2 Integrované bloky pro třídu Červená kulička

PODZIM					
ZÁŘÍ	Téma:	ŘÍJEN	Téma:	LISTOPAD	Téma:
	Hurá do školky		Barevný podzim		Když padá listí
	Podtéma:		Podtéma:		Podtéma:
	To jsem já		Naše smysly		Dopravní prostředky

	Kde jsem doma		V lese		Geometrické tvary
	Koulelo se, koulelo		Čarování z přírodnin		Hygienické potřeby
	Sbírám, sbírám brambory		Pojďte děti, budeme si hrát		Prší, prší ...

ZIMA					
PROSINEC	Téma: Vánoční snění	LEDEN	Téma: Zima čaruje	ÚNOR	Téma: Z pohádky do pohádky
	Podtéma:		Podtéma:		Podtéma:
	Mikuláš ztratil plášť		Zima, zima, zimička		Povídám, povídám pohádku
	Než přijdou Vánoce		Ptáci v zimě		Pohádkové bytosti
	Vánoce, Vánoce přicházejí		Těšíme se k zápisu		K nám na maškarní bál
	Na Vánoce dlouhý noce		Zimní radovánky		Oblečení
JARO					
BŘEZEN	Téma: Jak se budí jaro	DUBEN	Téma: Šel zahradník do zahrady	KVĚTEN	Téma: Maminčina náruč
	Podtéma:		Podtéma:		Podtéma:
	Co nám vaří máma		Až já budu zahradníkem		Týden pro maminku
	Moje tělo a zdraví		Hody, hody doprovody		Domácí zvířata a mláďata

	Jaký jsem		Jaro v trávě		Zvířátka v ZOO
	Táta včera bavenou		Co jezdí, létá a plave		Kolik věcí spolu známe

LÉTO

ČERVEN	Téma: Ahoj léto, ahoj prázdniny
	Podtéma:
	Když děti mají svátek
	Jdeme na písek
	Letní zahrádka
	Těšíme se na prázdniny

2.1.3 Integrované bloky pro třídu **Žlutá kulička**

PODZIM					
ZÁŘÍ	Téma: Školka plná kamarádů	ŘÍJEN	Téma: Barevný podzim	LISTOPAD	Téma: Co děláme celý den
	Podtéma:		Podtéma:		Podtéma:
	Moje školka		Hurá jdeme na výlet		Když si hraje listí na honěnou

	Noví kamarádi		Houby, houby ukážte se		Ráno vstanu a
	To je moje rodina		Červená se jablíčko		Krásný hnědý kaštanek
	Co dělají máma s tátou		Zvířátka ze dvorku		Pověz co je naopak

ZIMA					
PROSINEC	Téma: Vánoční čas	LEDEN	Téma: Zima, zima, krásně bílá	ÚNOR	Téma: S pohádkami krásně je mi
	Podtéma:		Podtéma:		Podtéma:
	Už je tady Mikuláš		Co už všechno umím		Povídám, povídám pohádku
	Slyšíš, zvoní zvoneček		Kam se schovaly barvičky		Zatanči si se mnou draku
	Ptačí Vánoce		Sněží, sněží to je prima		Co se skrývá pod šaty
	Ježíšek u nás doma		Zvířátka v lese		Věci kolem nás
JARO					
BŘEZEN	Téma: Zima už je za vrátky	DUBEN	Téma: Pletu, pletu pomlázku	KVĚTEN	Téma: Rozkvetlá zahrádka
	Podtéma:		Podtéma:		Podtéma:
	Já jsem malý muzikant		Kde se vzalo, tu se vzalo,		To jsou krásné kytičky
	Jak vypadá jaro		Barevná vejíčka a první travička		Maminka má svátek

	Barvičky se vrací k nám		Hody, hody už jsou tady		Moje zahrádka
	Mrazíku ty, ty, ty		Na kole či v autíčku		Zvířátka odjinud

LÉTO

ČERVEN	Téma: Jen sluníčko hřej
	Podtéma:
	Dnešek patří dětem
	Léto přišlo k nám
	Slunéčko, slunéčko kam poletíš
	Poslední zamávání

2.2 Charakteristika integrovaných bloků

2.2.1 Podzim

Navozujeme příjemnou, radostnou atmosféru ve třídě plnou nových společných zážitků. Posilujeme prosociální chování dětí, utváříme pozitivní vzájemné vztahy. Navazujeme nová kamarádství, rozvíjíme komunikativní dovednosti. Orientujeme se v prostorách školy, zahrady a přilehlém okolí. Vyvozujeme pravidla společného soužití, kterými se budeme řídit v každodenním styku ve škole. Seznamujeme se s bezpečným chováním v prostorách mateřské školy a při pobytu venku. Vytváříme si zdravé životní návyky a postoje.

Osvojujeme si jednotlivé poznatky o okolním světě, o živé a neživé přírodě (ovoce, zelenina, přírodniny). Seznamujeme se s charakteristickými podzimními tradicemi, pracemi a hrami – tím rozvíjíme pracovní zručnost při tvoření z těchto materiálů.

Sledujeme charakteristické rysy přicházejícího podzimu. Kultivujeme mravní a estetické vnímání a cítění motivované podzimní přírodou.

Vnímáme krásu podzimu a sledujeme změny, které souvisí s příchodem zimy. Seznamujeme se se změnami počasí. Při činnostech využíváme přírodních materiálů, které okolní svět nabízí.

Vytváříme si životní postoje prospívající zdraví, osvojujeme si poznatky o těle, získáváme poznatky o způsobu ochrany osobního zdraví a bezpečí.

Osvojujeme si dovednosti potřebné k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí. Rozvíjíme u dětí dovednosti výtvarné, hudební, dramatické.

Podněcujeme vstřícné chování – umět se podřídít, ustoupit, rozdělit se a posilujeme projevy empatického chování. Vytváříme povědomí o mezilidských vztazích a základních morálních hodnotách člověka.

2.2.1.1 ZÁŘÍ

Žlutá kulička

Téma: *Školka plná kamarádů*

Podtémata: *Moje školka*

Noví kamarádi

To je moje rodina

Co dělají máma s tátou

Červená kulička

Téma: *Hurá do školky*

Podtémata: *To jsem já*

Kde jsem doma

Koulelo se, koulelo

Sbírám, sbírám brambory

Zelená kulička

Téma: *Já a barevný svět*

Podtémata: *Já a Ty*

Já a rodina

Barevný svět

Barevný podzim

2.2.1.2 ŘÍJEN

Žlutá kulička

Téma: *Barevný podzim*

Podtémata: *Hurá, jdeme na výlet*

Houby, houby ukažte se

Červená se jablíčko

Zvířátka ze dvorku

Zelená kulička

Téma: *Tvary a zvuky kolem nás*

Podtémata: *Geometrické tvary kolem nás*

Ovoce a zelenina

Domácí zvířata

Co nám říká semafor

Červená kulička

Téma: *Barevný podzim*

Podtémata: *Naše smysly*

V lese

Čarování z přírodnin

Pojďte děti budeme si hrát

2.2.1.3 LISTOPAD

Žlutá kulička

Téma: *Co děláme celý den*

Podtémata: *Když si listí hraje na honěnou*

Ráno vstanu a

Krásný hnědý kaštanek

Pověz co je naopak

Zelená kulička

Téma: *Podzim v lese*

Podtémata: *Volně žijící zvířata*

Kde jsou vlaštovky

Co děláme celý den

Vlastnosti předmětů

Červená kulička

Téma: *Když padá listí*

Podtémata: *Dopravní prostředky*

Geometrické tvary

Hygienické potřeby, ráno, poledne, večer

Prší, prší

Dítě a jeho tělo

Modrá kulička

- Přivítání dětí v naší mateřské škole, připravit jim radostný vstup do naší mateřské školy
- Pomoc dětem i jejich rodičům orientovat se v novém prostředí
- Osvojovat si dovednosti k podpoře osobní pohody, pohody prostředí
- Osvojovat si poznatky o těle a jeho zdraví, o pohybových dovednostech a jejich kvalitě
- Vytvářet zdravé životní návyky a postoje

Dítě a jeho psychika

Žlutá kulička

- Vhodnou organizací a laskavým přijetím usnadnit nejen novým dětem vstup do mateřské školy
- Rozvíjet komunikativní dovednosti a kultivovaný projev
- Rozvíjet řečové schopnosti a jazykové dovednosti receptivní i produktivní
- Hledání vhodného komunikačního kanálu
- Zpřesňovat a kultivovat smyslové vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně logickému
- Rozvíjet paměť, pozornost, představivost a fantazii
- Rozvíjet komunikativní schopnosti verbální i neverbální a kultivovaný projev
- Posilovat přirozené poznávací city – zvědavost, radost, zájem
- Rozvíjet schopnosti a dovednosti vyjádřit pocity, dojmy a prožitky

Dítě a ten druhý

Červená kulička

- Vést děti k navazování kontaktů mezi sebou navzájem
- Podporovat dětská přátelství
- Posilovat prosociální chování ve vztahu k druhému – v dětské herní skupině

Dítě a společnost

Bílá kulička

- Rozvíjet schopnost žít ve společenství ostatních lidí, přizpůsobit se, spolupracovat, přináležet ke společenství ve třídě, škole
- Kultivovat mravní a estetické vnímání, cítění a prožívání motivované podzimní přírodou a jejími plody
- Vytvářet povědomí o mezilidských a morálních hodnotách

Dítě a svět

Zelená kulička

- Vytvářet vztah k místu a prostředí, ve kterém dítě žije
- Osvojovat si jednoduché poznatky o světě a životě, o přírodě a jejích proměnách
- Osvojovat si dovednosti potřebné k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí

2.2.2 Zima

Hledáme smysl předvánočního období ve sdílení a společném těšení se na Vánoce. Zaměřujeme se na historii Vánoc, staré zvyky a pověry, které porovnáváme s tradicemi současnými (sv. Barbora, sv. Mikuláš), objasňujeme dětem význam starých lidových zvyků, obyčejů a obřadů v průběhu adventu – zdobení stromečku, pouštění skořápek, házení pantoflem, seznámení s Betlémem...

V tomto bloku také dětem přiblížíme charakteristické znaky zimy, vlastnosti sněhu a ledu. Seznamujeme je se změnami počasí. Vedeme děti k uvědomění si střídání denních, měsíčních a ročních cyklů.

Vnímáme krásu přírody v zimě, seznamujeme děti s nejrůznějšími zimními sporty, učíme je rozlišovat, které aktivity mohou zdraví člověka podporovat, a které naopak poškozovat. Vytváříme životní postoje prospívající zdraví, rozvíjíme poznatky o těle, získávání poznatků o způsobu ochrany osobního zdraví a bezpečí.

Rozvíjíme pozitivní city dětí ve vztahu k sobě samému, získávání sebedůvěry.

Osvojujeme si primární dovednosti, které předcházejí čtení, psaní a počítání.

Probouzíme zájem o lidové tradice a zvyky – období Masopustu.

Projevujeme kladné citové vztahy ke kamarádům, blízkým lidem v okolí, rodičům... - sv. Valentýn.

Podněcujeme v dětech zájem o svět pohádek, probouzíme v nich výtvarnou, hudební a tvořivou fantazii, cit pro spravedlnost, soucit, schopnost vcítit se do pocitů a nálad jiných. Prostřednictvím pohádek se orientujeme v základních vztazích a morálních hodnotách, rozvíjíme dětskou fantazii, představivost, vyjadřování a řeč. Snažíme se řešit problémové pohádkové situace, a tím posilujeme schopnost umět se rozhodovat v běžných i méně běžných životních situacích. Prostřednictvím pohádek hledáme odpovědi na otázky, jak chránit své zdraví, proč nesbírat předměty odhozené na ulici (nebezpečí použitých injekčních stříkaček). Seznamujeme děti s významem ochrany osobního soukromí před neznámými dětmi, dospělými – nebrat si nic od neznámých lidí. Pěstujeme u dětí lásku ke knihám.

2.2.2.1 PROSINEC

Žlutá kulička

Téma: *Vánoční čas*

Podtémata: *Už je tady Mikuláš*

Slyšíš, zvoní zvoneček

Ptačí Vánoce

Ježíšek u nás doma

Zelená kulička

Téma: *Vánoční rozjímání*

Podtémata: *Mikuláš a čert*

Vánoce a tradice

Mysli i na druhé - dárky

Vánoce

Červená kulička

Téma: *Vánoční snění*

Podtémata: *Mikuláš ztratil plášť*

Než přijdou Vánoce

Vánoce, Vánoce přicházejí

Na Vánoce dlouhý noce

2.2.2.2 LEDEN

Žlutá kulička

Téma: *Zima, zima krásně bílá*

Podtémata: *Co už všechno umím*

Kam se schovaly barvičky

Sněží, sněží to je prima

Zvířátka v lese

Zelená kulička

Téma: *Zimní radovánky*

Podtémata: *Půjdu k zápisu*

Člověk a zvířátka v zimě

Lidské tělo

Zimní sporty

Červená kulička

Téma: *Zima čaruje*

Podtémata: *Zima, zima zimička*

Ptáci v zimě

Těšíme se k zápisu

Zimní radovánky

2.2.2.3 ÚNOR

Žlutá kulička

Téma: *S pohádkami, krásně je mi*

Podtémata: *Povídám, povídám pohádku*

Zatanči si se mnou, draku

Co se skrývá pod šaty

Věci kolem nás

Zelená kulička

Téma: *Rej masek*

Podtémata: *Ten dělá to a ten zas ono....*

Víš z čeho se vyrábí?

Máme tu masopust

Karneval

Červená kulička

Téma: *Z pohádky do pohádky*

Podtémata: *Povídám, povídám pohádku*

Pohádkové bytosti

K nám, na maškarní bál

Oblečení

Dílčí vzdělávací cíle:

Dítě a jeho tělo

Modrá kulička

- Rozvíjet užívání všech smyslů
- Rozvíjet pohybové dovednosti v oblasti hrubé i jemné motoriky, osvojovat si poznatky o tělovýchově a sportu
- Přispívat k vytváření návyků zdravého životního stylu
- Rozvíjet fyzickou i psychickou zdatnost

Dítě a jeho psychika

Žlutá kulička

- Rozvíjet schopnost vytvářet a upevňovat citové vztahy k rodině i ke svému okolí
- Osvojovat si některé dovednosti, které předcházejí čtení a psaní, rozvíjet zájem o psanou podobu jazyka
- Vytvářet pozitivní vztah k intelektuálním činnostem a k učení
- Rozvíjet pozitivní city dítěte ve vztahu k sobě – uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry
- Upevňovat výslovnost a vyjadřovací schopnosti
- Vytvářet základy pro práci s informacemi

Dítě a ten druhý

Červená kulička

- Vytvářet prosociální postoje k druhému – v rodině, ve škole, ve třídě
- Podporovat schopnosti a dovednosti pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- Chránit osobní soukromí a bezpečí ve vztazích s dospělými
- Rozvíjet interaktivní a komunikativní dovednosti

Dítě a společnost

Bílá kulička

- Rozvíjet kulturně estetické dovednosti výtvarné, hudební a dramatické, produktivní i receptivní – vánoční tradice.....
- Rozvíjet estetické a tvůrčí činnosti slovesné a literární – poslech pohádek....
- Rozvíjet základní kulturně společenské postoje
- Vytvářet povědomí o mezilidských a morálních hodnotách

Dítě a svět

Zelená kulička

- Osvojovat si dovednosti potřebné k vykonávání jednoduchých činností, k spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí
- Vytvářet schopnosti přizpůsobovat se přirozenému vývoji a běžným změnám
- Osvojit si povědomí o sounáležitosti s ostatním světem
- Pochopit, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat je, ale i naopak poškozovat a ničit

2.2.3 Jaro

Sluníčko má sice ještě slabé paprsky k prohřátí země, ale my cítíme, že jaro už je ve vzduchu. Jaro je kouzelník, který čaruje teplem, sluncem a pestrostí barev. Sledujeme zázraky, které se přírodě dějí, probouzející se nový život.

V tomto bloku se zaměřujeme na změny v přírodě spojené s příchodem jara. Pěstujeme kladné postoje dětí k péči o přírodu a životní prostředí, vedeme děti k lásce ke všemu živému. Postupně vzbuzujeme jejich zájem o problém ochrany přírody, a tak v nich pěstujeme základ osobní zodpovědnosti za stav prostředí, ve kterém žijí.

Objevujeme možnosti, jak můžeme pečovat o naši Zemi, o prostředí ve kterém žijeme, klademe důraz na třídění odpadu (barvy sběrných kontejnerů, třídění odpadu na třídách). Získáváme poznatky o přírodě v lese, jak se v lese chováme, jaký význam má les pro člověka.

Seznamujeme děti se světem květin a zvířat, objevujeme a zkoumáme rozmanitost světa přírody a znaky probouzející se přírody. Zaměřujeme se na rozvoj smyslů.

Probouzíme zvědavost dětí – hledáme odpovědi na otázky týkající se živých tvorů, vztahu člověka k nim. Seznamujeme je se životem zvířat (poznáváme prostředí, kde žijí, jak žijí, co potřebují k životu, jejich mláďata...). Uvědomujeme si nebezpečí, které se skrývá při setkání s cizími zvířaty.

Prožíváme, ožívujeme a upevňujeme atmosféru jarních lidových tradic a zvyků – oslavy velikonočních svátků.

Zdůrazňujeme význam rodiny, známe, kde bydlí a kde pracují rodiče. Posilujeme citové vztahy ke všem členům rodiny.

2.2.3.1 BŘEZEN

Žlutá kulička

Téma: *Zima už je za vrátky*

Podtémata: *Já jsem malý muzikant*

Jak vypadá jaro

Barvičky se vrací k nám

Mrazíku, ty, ty, ty...

Zelená kulička

Téma: *Jarní nadechnutí*

Podtémata: *Exotická zvířátka*

Pohádky – dobro a zlo

Jaro přišlo

Jaro na dvoře

Červená kulička

Téma: *Jak se budí jaro*

Podtémata: *Co nám vaří máma*

Moje tělo a zdraví

Jaký jsem

Táta včera na venku ...

2.2.3.2 DUBEN

Žlutá kulička

Téma: *Pletu, pletu pomlázku*

Podtémata: *Kde se vzalo, tu se vzalo, kuřátko se vyklubalo*

Barevná vajíčka a první travička

Hody, hody už jsou tady

Na kole či v autíčku

Zelená kulička

Téma: *Hej, hej koleda*

Podtémata: *Velikonoce*

Já jsem malý koledníček

Kde jsi broučku?

Čarodějnický rej

Červená kulička

Téma: *Šel zahradník do zahrady*

Podtémata: *Až já budu zahradníkem*

Hody, hody doprovody

Jaro v trávě

Co jezdí, létá, plave

2.2.3.3 KVĚTEN

Žlutá kulička

Téma: Rozkvetlá zahrádka

Podtémata: *To jsou krásné kytičky*

Maminka má svátek

Moje zahrádka

Zvířátka odjinud

Zelená kulička

Téma: Pro maminku kytičku

Podtémata: *Maminka má svátek*

Jarní květiny

Víš kde žiješ?

Řekni mi, co znáš

Červená kulička

Téma: Maminčina náruč

Podtémata: *Týden pro maminku*

Domácí zvířata a mláďata

Zvířátka v ZOO

Kolik věcí spolu známe

Dílčí vzdělávací cíle:

Dítě a jeho tělo

Modrá kulička

- Rozvíjet ovládání pohybového aparátu a tělesné funkce
- Rozvíjet hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Rozvíjet pohybové a manipulační schopnosti
- Osvojovat si věku přiměřené praktické dovednosti
- Osvojovat si poznatky o pohybových činnostech

Dítě a jeho psychika

Žlutá kulička

- Rozvíjet kultivovaný projev
- Posilovat radost z objevovaného, probouzet zájem a zvědavost dítěte
- Získávat schopnost řídit své chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci
- Rozvíjet mluvený projev dítěte
- Cvičit paměť, pozornost, představivost, fantazii
- Rozvíjet jazykové dovednosti – výslovnost

- Rozvíjet a kultivovat paměť, hudební a taneční aktivity

Dítě a ten druhý

Červená kulička

- Rozvíjet respekt a přizpůsobivost ve vztahu k druhému
- Učit se chránit bezpečí své i druhých
- Vytvářet citové vztahy k rodině

Dítě a společnost

Bílá kulička

- Rozvíjet schopnost žít ve společenství ostatních lidí, přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- Pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti a návyky i postoje a přijmout základní všeobecně uznávané společenské, morální a estetické hodnoty
- Budovat estetický vztah k životu, připravit společné slavnosti pro maminku

Dítě a svět

Zelená kulička

- Upevňovat pocit sounáležitosti s živou i neživou přírodou
- Rozvíjet schopnost vážit si života ve všech jeho formách
- Kladení otázek a hledání odpovědí na problémy
- Rozvíjet pocit sounáležitosti s rodinou, s lidmi, se společností

2.2.4 Léto

Přicházející letní období vybízí k letním radovánkám, hrám a dobrodružstvím. Bohatá a štědrá příroda nám nabízí své dary, na rozlehlých lánech dozrává zlaté obilí. Blížící se konec školního roku přinese mnoho zábavy, oslavíme svátek dětí, pojedeme na výlet, rozloučíme se s kamarády – budoucími školáky, zorganizujeme sportovní hry, projdeme se našim městem. V tomto bloku se zaměříme na získávání povědomí o správném chování člověka k přírodě a životnímu prostředí, na rozlišování a prohlubování poznatků dětí o změnách v přírodě

souvisejících s letním obdobím, vyprávíme si o zvířatech a lidech na planetě Zemi, o přátelství a toleranci lidí všech barev pleti.

Vzhledem k teplému počasí přenášíme činnosti do přírody a tím i zvětšíme prostor pro rozvoj fyzické zdatnosti dětí.

Zdokonalujeme řečový projev dětí, procvičujeme jejich paměť, rozvíjíme výtvarné a hudební schopnosti.

Opakujeme vše, co jsme se naučili, co jsme prožili a poznali, vše čím jsme se doposud zabývali.

2.2.4.1 ČERVEN

Žlutá kulička

Téma: *Jen sluníčko hřej*

Podtémata: *Dnešek patří dětem*

Léto přišlo k nám

Slunéčko, slunéčko, kam poletíš

Poslední zamávání

Zelená kulička

Téma: *Ahoj, sluníčko!*

Podtémata: *Hurá, konečně máme svátek!*

Léto za dveřmi

Co všechno jsme se naučili

Těšíme se na prázdniny

Červená kulička

Téma: *Ahoj léto, ahoj prázdniny*

Podtémata: *Když děti mají svátek*

Jdeme na písek

Letní zahrádka

Těšíme se na prázdniny

Dílčí vzdělávací cíle:

Dítě a jeho tělo

Modrá kulička

- Osvojit si dovednosti k podpoře zdraví a bezpečnosti

Dítě a jeho psychika

Žlutá kulička

- Rozvíjet zájem o psanou podobu jazyka
- Vytvářet základy pro práci s informacemi – knihy a obrazový materiál
- Osvojit si relativní citovou samostatnost

Dítě a ten druhý

Červená kulička

- ochraňovat osobní soukromí a své bezpečí

Dítě a společnost

Bílá kulička

- Vytvářet základní kulturní a společenské postoje

Dítě a svět

Zelená kulička

- Rozvíjet pocit sounáležitosti s přírodou, planetou Zemí

3 KONKRETIZOVANÉ OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP PV

Materiál „Konkretizované očekávané výstupy“ doplňuje dokument Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV).

Konkretizované očekávané výstupy rozpracovávají a zpřesňují jednotlivé očekávané výstupy v rámci vzdělávacích oblastí v RVP PV, které jsou popsány v optimální úrovni a které lze považovat pro děti na konci předškolního období za žádoucí.

Konkretizované výstupy upřesňují požadavky na jednotlivé očekávané výstupy v podobě činností a příležitostí tak, aby bylo zcela jasné, co by mělo dítě zpravidla na konci předškolního vzdělávání dokázat.

S pomocí konkrétních očekávaných výstupů stanoví pedagogové v rámci integrovaných bloků cílenou vzdělávací nabídku, která je pro naplňování očekávaných výstupů smysluplná a účelná. Ke snadnější orientaci jsou výstupy kódovány, uspořádány nejen do pěti vzdělávacích oblastí RVP PV, ale v jejich rámci dále utříděny do konkrétnějších „podoblastí“ rozvoje a učení dítěte. Protože vzdělávací oblasti v RVP PV se vzájemně prolínají, jsou i některé očekávané výstupy uváděné v jednotlivých vzdělávacích oblastech provázané, popř. se do určité míry opakují. Dále jsou očekávané výstupy uvedeny ve zkrácené podobě a pojmy, které upřesňují očekávaný výstup a posouvají se do kategorie konkretizovaný výstup.

Struktura:

5.1. Dítě a jeho tělo (oblast biologická)

- Fyzický rozvoj a pohybová koordinace
- Jemná motorika, koordinace ruky a oka
- Sebeobsluha
- Zdraví, bezpečí

5.2. Dítě a jeho psychika (oblast psychologická)

5.2.1. Jazyk a řeč

- Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, dorozumívání, vyjadřování

5.2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace

- Vnímání
- Pozornost, soustředění, paměť
- Tvořivost, vynalézavost, fantazie
- Rozlišování obrazných a grafických symbolů, grafické vyjadřování
- Časoprostorová orientace
- Základní předmatematické představy, početní a číselné pojmy a operace
- Řešení problémů, učení

5.2.3. Sebepojetí, city, vůle

- Sebevědomí, sebeuplatnění
- Sebeovládání, přizpůsobivost
- Sebepojetí, city, vůle

5.3. Dítě a ten druhý (oblast interpersonální)

- Komunikace s dospělým
- Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech
- Sociabilita

5.4. Dítě a společnost (oblast sociálně-kulturní)

- Společenská pravidla a návyky
- Zařazení do společenství
- Kultura, umění

5.5. Dítě a svět (oblast environmentální)

- Poznatky, sociální informovanost
- Adaptabilita ke změnám
- Vztah k životnímu prostředí

3.1 VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 1 DÍTĚ A JEHO TĚLO (BIOLOGICKÁ)

Podoblast	Fyzický rozvoj a pohybová koordinace
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.1.1 Zachovávat správné držení těla</p> <p>5.1.2 Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí</p> <p>5.1.3 Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla</p> <p>5.1.4 Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru</p> <p>5.1.5 Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly</i> - <i>běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze</i> - <i>vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu</i> - <i>otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace</i> - <i>zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení</i> - <i>házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí</i> - <i>užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)</i> - <i>pohybovat se bezpečně ve skupině dětí</i> - <i>pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)</i> - <i>přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů</i> - <i>pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)</i> - <i>být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě</i> - <i>pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus</i> - <i>doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)</i>

Podoblast	Jemná motorika, koordinace ruky a oka
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.1.7 Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku</p> <p>5.1.14 Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje</i> - <i>tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím</i> - <i>vést stopu tužky při kresbě, apod.</i> - <i>napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena</i> - <i>pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)</i> - <i>zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)</i> - <i>kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů</i> - <i>zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)</i>

Podoblast	Sebeobsluha
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.1.8 Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky</p> <p>5.1.9 Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony</p>

<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)</i> - <i>samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky</i> - <i>samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek</i> - <i>postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky</i> - <i>udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce</i>
-------------------------------	--

Podoblast	Zdraví, bezpečí
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.1.10 Pojmenovat části těla a některé orgány, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem</p> <p>5.1.11 Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí</p> <p>5.1.12 Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy</p> <p>5.1.13 Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí</p> <p>5.3.13 Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami</p>
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek)</i> - <i>mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách</i> - <i>znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - <i>uvědomovat si, co je nebezpečné</i> - <i>projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám</i> - <i>chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)</i> - <i>znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)</i> - <i>vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)</i> - <i>bránit se projevům násilí</i>
--	---

3.2 VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 2 DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA (PSYCHOLOGICKÁ)

	Jazyk a řeč
Podoblast	Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání
Očekávané výstupy z RVP PV	5.2.1.1 Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči 5.2.1.2 Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno 5.2.1.3 Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, ve vhodně zformulovaných větách 5.2.1.4, 5.2.1.7 Vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat 5.2.1.5 Domluvit se slovy 5.2.1.6 Porozumět slyšenému 5.2.1.10 Sledovat a vyprávět příběh, pohádku 2.1.11 Připravuje se pro život v mnohojazyčné evropské společnosti
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií</i> - <i>vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa) - mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí - používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky - dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené) - dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty) - sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat - předat vzkaz - chápat jednoduché hádanky a vtipy - poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu - poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma) - rozkládat slova na slabiky - vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova - rozlišit krátké a dlouhé samohlásky - znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit - vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce
--	---

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Vnímání
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.1.6 Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů</p> <p>5.2.2.1. Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)</p> <p>5.2.2.5. Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité</p>
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku) - rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus - sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech - rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky - správně reagovat na světelné a akustické signály - rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto) - odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat - rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin) - rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Pozornost, soustředěnost, paměť
Očekávané výstupy Z RVP PV	5.2.2.2 Záměrně se soustředit a udržet pozornost

	<p>5.2.3.9 Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení</p> <p>5.2.2.10 Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)</i> - <i>dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost</i> - <i>udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech</i> - <i>uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím</i> - <i>zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu</i> - <i>zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho</i> - <i>záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)</i> - <i>pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě - Pexeso)</i> - <i>zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek</i> - <i>uplatňovat postřeh a rychlost</i>
	Poznávací schopnosti
Podoblast	Tvořivost, vynalézavost, fantazie
Očekávané výstupy Z RVP PV	<p>5.2.2.13 Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či</p>

	dramatických)
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie</i> - <i>spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného</i> - <i>vyjadřovat fantazijní představy</i> - <i>dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)</i> - <i>vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)</i> - <i>vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)</i> - <i>tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)</i> - <i>s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)</i> - <i>dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek</i> - <i>navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)</i> - <i>experimentovat s výtvarně netradičními materiály</i> - <i>využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí</i> - <i>improvizovat a hledat náhradní řešení</i>

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování
Očekávané výstupy Z RVP PV	5.2.2.5 Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité 5.2.1.16 Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich

	významu a funkci
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení) - pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektrina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.) - rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky) - sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů - objevovat význam ilustrací, soch, obrazů - poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvary (např. použít nějaký symbol) - napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.) - napodobit některá písmena, číslice - poznat některé hudební znaky

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Časoprostorová orientace
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.2.2.9 Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy</p> <p>5.2.2.10 Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v</p>

	čase
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět - rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat - rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů - orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed - orientovat se v prostoru podle slovních pokynů - orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne) - rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu) - rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.2.2.8 Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat</p> <p>5.2.2.4 Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit</p>
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník - rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší – menší, nejmenší – největší, dlouhý- krátký, vysoký - nízký, stejný) - rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký) - porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit

	<p><i>předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. rozřadit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>orientovat se v číselné řadě 1 – 10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků</i> - <i>posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)</i> - <i>chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)</i> - <i>chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinthy, rébusy a hádanky</i> - <i>řešit labyrinthy (sledovat cestu)</i>
--	--

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Řešení problémů, učení
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.2.2.11 Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně</p> <p>5.2.2.12 Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným</p> <p>5.2.1.20 Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film</p> <p>5.2.2.6 Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení</p> <p>5.2.2.7 Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí</p> <p>5.2.3.8 Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl</i> - <i>samostatně se rozhodnout v některých činnostech</i> - <i>jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a</i>

	<p><i>instrukcí</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) verbalizovat je - projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích - verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle) - přicházet s vlastními nápady - projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat - nechat se získat pro záměrné učení - odlišit hru od systematické povinnosti - zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí)
--	--

	Sebepojetí, city, vůle
Podoblast	Sebevědomí a sebeuplatnění
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.2.3.1 Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory</p> <p>5.2.3.2 Uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině</p> <p>5.2.3.5 Vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci</p> <p>5.2.3.11 Podílet se na organizaci hry a činnosti</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ) - zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se

	<p><i>známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)</i> - <i>respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých</i> - <i>uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je</i> - <i>umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)</i> - <i>snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor</i> - <i>umět kooperovat, dohodnout se s ostatními</i> - <i>přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)</i> - <i>nebát se požádat o pomoc, radu</i>
--	--

	Sebepojetí, city, vůle
Podoblast	Sebeovládání a přizpůsobivost
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.2.3.4 Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování</p> <p>5.2.3.6 Uvědomovat si svoje možnosti a limity</p> <p>5.2.3.7 Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)</p>
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresi, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídít)</i> - <i>odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné</i> - <i>plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)</i> - <i>hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a</i>

	<p><i>možnostem</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostacích, být schopné se z něho poučit</i> - <i>přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci</i> - <i>umět se přizpůsobit změnám</i>
--	--

	Sebepojetí, city, vůle
podoblast	Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.2.3.9 Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení</p> <p>5.2.3.12 Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky</p> <p>5.2.3.13 Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování</p> <p>5.2.3.15 Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním</p> <p>5.2.3.16 Zachytit a vyjádřit své prožitky</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>odložit splnění osobních přání na pozdější dobu</i> - <i>odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)</i> - <i>přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit</i> - <i>přijímat pokyny</i> - <i>plnit činnosti podle instrukcí</i> - <i>přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese</i> - <i>projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)</i> - <i>přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)</i> - <i>přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat</i>

	<p><i>se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)</i> - <i>rozhodovat sám o sobě (o svém chování)</i>
--	--

3.3 VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5.3 DÍTĚ A TEN DRUHÝ (interpersonální)

Podoblast	Komunikace s dospělým
Očekávané výstupy z RVP PV	5.3.1 Navazovat kontakty s dospělým
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)</i> - <i>spolupracovat s dospělým</i> - <i>respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)</i> - <i>obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.</i> - <i>rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání</i>

Podoblast	Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.3.8 Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem</p> <p>5.3.9 Spolupracovat s ostatními</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)</i> - <i>chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se,</i>

	<p><i>vyjednávat</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat</i> - <i>spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem</i> - <i>vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení /4.7.</i> - <i>využívat neverbální komunikaci (úsmev, gesta, řeč těla, apod.)</i>
--	--

Podoblast	Sociabilita
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.3.5 Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je</p> <p>5.3.7 Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou</p> <p>5.3.10 Respektovat potřeby jiného dítěte</p> <p>5.3.6 Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené</p> <p>5.3.4 Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení</i> - <i>všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)</i> - <i>chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené</i> - <i>k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)</i> - <i>porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)</i> - <i>nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - <i>bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)</i> - <i>uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)</i> - <i>spoluvytvářet prostředí pohody</i> - <i>respektovat rozdílné schopnosti</i> - <i>důvěřovat vlastním schopnostem</i> - <i>cítit sounáležitost s ostatními</i> - <i>nabídnout pomoc</i>
--	---

3.4 VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 4 DÍTĚ A SPOLEČNOST (SOCIÁLNĚ-KULTURNÍ)

Podoblast	Společenská pravidla a návyky
Očekávané výstupy Z RVP	<p>5.4.1 Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi</p> <p>5.4.8 Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat</p> <p>5.4.11 Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,</i> - <i>dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti</i> - <i>chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby - rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy - pojmenovat povahové vlastnosti - pochopit funkci rodiny a jejich členů
--	--

podoblast	Zařazení do třídy/do skupiny/
Očekávané výstupy Z RVP	<p>5.4.2 Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat</p> <p>5.4.4 Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti</p> <p>5.4.6 Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování - reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play) - vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy - navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství <ul style="list-style-type: none"> - cítit se plnohodnotným členem skupiny - projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí - být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému

	<i>programu</i>
--	-----------------

podoblast	Kultura, umění
Očekávané výstupy Z RVP	<p>5.4.13 Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky</p> <p>5.4.14 Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik</p> <p>5.4.15 Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální</p>
Rozpracované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)</i> - <i>vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)</i> - <i>v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění</i> - <i>všímat si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)</i> - <i>zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmičné či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)</i>

3.5 VZDĚLÁVACÍ OBLAST 5. 5 DÍTĚ A SVĚT (ENVIRONMENTÁLNÍ)

Podoblast	Poznatky, sociální informovanost
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.5.1 Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí</p> <p>5.5.4 Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi</p> <p>5.5.5 Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte</p> <p>5.5.6 Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný</p>
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)</i> - <i>zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují</i> - <i>rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)</i> - <i>mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)</i> - <i>uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný</i> - <i>mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události)</i> - <i>mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí</i>

	<p><i>zvířata apod.)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)</i> - <i>chápat základní pravidla chování pro chodce</i> - <i>mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav</i>
--	--

Podoblast	Adaptabilita ke změnám
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.5.7 Všimát si změn a dění v nejbližším okolí</p> <p>5.5.8 Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>zajímat se, co se v okolí děje, všimát si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování</i> - <i>vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat</i> - <i>ctít oslavy narozenin, svátků, slavností</i>

Podoblast	Vztah k životnímu prostředí
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>5.5.10 Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat</p> <p>5.5.9 Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí</p> <p>5.5.11 Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí</p>
Konkretizované	

výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí - uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu) - všímat si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod. - spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně) - být citlivý k přírodě
---------	--